

UNU

Scriurile sinistre ale lui Abel Tiffauges

3 ianuarie* 1938. Ești un căpcăun, îmi spunea deseori Rachel. Un căpcăun? Adică un monstru feeric, ivit din noaptea vremurilor? E drept, cred în natura mea feerică, vreau să spun în această convență secretă care amestecă în profunzime propria mea aventură în mersul lucrurilor și îi permite să îl încline în sensul ei.

Și mai cred că m-am ivit din noaptea vremurilor. Dintotdeauna m-a indignat ușurința cu care oamenii sunt atât de pătimaș îngrijorați pentru ceea ce-i așteaptă după moarte, iar de ceea ce erau înainte de a se naște puțin le pasă. Dincoacele înseamnă la fel de mult ca și ceea ce e dincolo, cu atât mai mult cu cât acolo se află probabil cheia. Or, eu eram deja aici, acum o mie de ani, acum o sută de mii de ani. Pe vremea când pământul nu era decât un bulgăre de foc răsucindu-se într-un cer de helium susținut de către un făt care-l făcea să ardă, să se învârtă al meu era. Și, de altfel, antichitatea vertiginoasă a originilor mele e de ajuns pentru a-mi explica puterea supranaturală: ființa mea și cu mine mergem de-atâta vreme alături, suntem tovarăși atât de vechi încât, fără a nutri vreo afecțiune specială unul față de celălalt, ci în virtutea unei obișnuințe

reciproce bătrâne ca lumea, ne înțelegem, nu ne refuzăm nimic unul altuia.

Cât despre monstruozitate...

Și, mai întâi, ce este un monstru? Etimologia oferă deja o surpriză oarecum însășitătoare: *monstru* vine de la *montrare*. Monstru este ceea ce se arată – cu degetul, la bâlciori etc. Și, deci, cu cât o ființă este mai monstruoasă, cu atât trebuie ie mai mult expusă. Iată un lucru la care mi se ridică părul în cap, mie, care nu pot trăi decât în întuneric și sunt convins că mulțimea de semeni mă lasă să trăiesc doar în virtutea unei neînțelegeri, doar fiindcă mă ignoră.

Pentru a nu fi un monstru, trebuie să fii aidoma semenilor tăi, să te conformezi speciei sau cel puțin să fii după chipul și asemănarea părinților tăi. Ori să ai o progenitură prin care să devii prima verigă a unei noi specii. Căci monștrii nu se reproduc. Vițeii cu șase picioare nu au viață lungă. Catârul și bardoul se nasc sterpi, de parcă natura ar vrea să pună capăt unei experiențe pe care o consideră nesăbuită. Și aici îmi regăsesc eu eternitatea, căci ea îmi ține loc și de părinti, și de progenitură. Bătrân ca lumea, nemuritor ca ea, nu pot avea decât părinți presupuși și copii adoptați.

Recitesc aceste rânduri. Mă numesc Abel Tiffauges, țin un garaj în piața Porte-des-Ternes și *nu sunt nebun*. Cu toate astea, ceea ce am scris până acum trebuie privit cu toată seriozitatea. De ce? Pentru că astfel funcția esențială a viitorului va fi aceea de a demonstra – sau mai exact de a ilustra – *seriozitatea* rândurilor precedente.

6 ianuarie 1938. Desenat de lumina neonului pe cerul umed și negru, calul înaripat de la *Mobilgas* aruncă o umbră pe mâinile mele și dispare îndată. Palpităția roșiatică și mirosul de grăsimi râncedă îmbibat în toate obiectele din jur compun o atmosferă pe care o urăsc și în care, totuși, fără să

o pot mărturisi, mă complac. E puțin spus că m-am obișnuit cu ea: îmi e la fel de familiară ca și căldura patului sau ca și chipul pe care-l regăsesc în fiecare dimineață în oglindă. Dar dacă mă instalez a doua oară, cu un stilou în mâna stângă în fața acestei pagini albe – a treia din *Scrările sinistre* – e pentru că am certitudinea că mă aflu, cum se spune, la o cotitură a existenței mele și faptului că, în parte, contez pe acest jurnal pentru a scăpa de garaj, de preocupările mediocre care mă leagă de el și, într-un anume fel, de mine însuși.

Total este semn. E nevoie însă de o lumină sau de un strigăt pătrunzător care să ne străpungă miopia ori surzenia. Încă din anii de inițiere la colegiul Saint-Cristophe n-am încreitat o clipă să observ hieroglifele înscrise pe drumul meu și să aud cuvintele confuze ce-mi erau murmurate la ureche, care nu faceau însă decât să arunce încă o umbră de îndoială asupra sensului vieții mele, dar și să-mi dea, e drept, încă o dovadă că cerul nu e gol. Or, datorită celor mai neînsemnate împrejurări, această lumină a țășnit ieri și de-atunci n-a încreitat să-mi lumineze drumul.

Un incident banal m-a împiedicat o vreme să-mi folosesc mâna dreaptă. Învârteam manivela vrând să descliez segmentii unui motor pe care bateriile nu reușiseră să-l pornească și, fără să-mi dau seama, manivela a început să se învârtă înapoi, dar din fericire în clipa aceea aveam brațul moale și umărul nu era încordat. Tot șocul a fost suportat de încheiatura mâinii și sunt convins că am auzit ligamentele troșnind. Era cât pe-aci să vomit de durere și sub pansamentul gros, cauciucat din fața mea simt încă pulsul zvâncitor. Incapabil să m-apuc de vreo treabă în garaj cu o singură mână, m-am refugiat la etajul al doilea, în cămăruța în care-mi înghesui registrele de socoteli și ziarele vechi. Ca să-mi ocup gândurile, am vrut să scriu cu mâna sănătoasă câteva cuvinte răzlețe pe o foaie dintr-un blocnotes.

Atunci am avut revelația că pot să scriu cu mâna stângă! Da, fără nici un exercițiu prealabil, fără șovăială și fără încrezătoare, mâna mea stângă trasează hotărâtă caractere rotunde, deloc scălbătăiate, și care, în plus, sunt lipsite de orice asemănare cu scrisul meu obișnuit, cel al măinii drepte. O să revin asupra acestei întâmplări tulburătoare a cărei origine o bănuiesc, dar trebuie să notez încă de la bun început împrejurările care mă fac să pun pentru prima oară mâna pe pană, cu scopul unic de a-mi ușura inima și de a spune adevarul.

Trebuie, oare, să amintesc și de cealaltă împrejurare, poate nu mai puțin hotărătoare, a despărțirii mele de Rachel? În cazul asta va trebui să spun o întreagă poveste, o poveste de dragoste, într-un cuvânt povestea mea de dragoste. Se înțelege de la sine că lucrul asta îmi displice, dar poate că nu e vorba decât de o lipsă de rutină. Pentru un om ca mine, cu o fire atât de ascunsă, a-mi întinde măruntaiile pe hârtie și un lucru foarte respingător la început, dar mâna mă îndeamnă și mi se pare că, dacă am început să povestesc despre mine, n-o să mă mai pot opri înainte de a ajunge la capătul drumului. Poate că nici evenimentele din viața mea nu se vor mai putea succeda de aici înainte în afara acestui reflex verbal ce se cheamă jurnal?

Am pierdut-o pe Rachel. Era femeia mea. Nu soția mea în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, ci femeia vietii mele, adică – fără nici un fel de emfază – ființa feminină a universului meu personal. O cunoscusem cu câțiva ani în urmă așa cum cunosc pe toată lumea, ca pe o clientă a garajului. Apăruse la volanul unui Peugeot 4 CV rablagit, vizibil flatată de mirarea pe care o stârnăea, pe vremea aceea mai mult decât astăzi, o femeie-automobilist. Cu mine se purtase de la bun început cu o familiaritate care, având drept pretext problema automobilistică ce ne lega, se extinsese repede asupra tuturor celorlalte lucruri, astfel că nu a trecut mult până m-am pomenuit cu ea în pat.

Mai întâi, am fost atras de golicuinea ei pe care o purta bine, cu vitezie, la fel ca pe orice altă ținută, costum de călătorie sau rochie de seară. Pentru o femeie, nu există nenorocire mai mare, sunt sigur, decât să nu știe că poți fi și gol, că nu există numai o habitudine, ci și un *habitus* al nuditații. și sunt mândru că le pot recunoaște de la prima vedere, după o anume uscăciune, după o anume aderență a hainelor la pielea lor, pe femeile marcate de această ignoranță.

Sub capul mic cu profil acvilin, acoperit cu o cască de buclășoare negre, Rachel avea un trup puternic și rotund, a cărui feminitate surprindea prin șoldurile generoase, prin sânii cu lunule mari, violete, prin mijlocul foarte cambrat și prin acea gamă de rotunjimi de o fermitate impecabilă, toate prea voluminoase pentru mâna, dar formând, împreună, un întreg de *necuprins*. În ce privește moralul, ea aparținea fără mare originalitate tipului „băiețos“, foarte la modă de când cu apariția unui anume roman de succes. Își asigurase independența exersând meseria de contabil ambulant, mergând pe la meseriași, pe la negustori sau pe la șefi de mici întreprinderi ca să le țină contabilitatea la zi. Ea însăși evreică, am avut ocazia să constat că toți clienții ei erau evrei, ceea ce se explica îndoit prin caracterul confidențial al documentelor pe care trebuia să le citească.

Spiritul ei cinic, un anume fel distructiv de a privi lucrurile, un gen de prurit cerebral care o făcea să trăiască întotdeauna îngrozită de plăcuteală, m-ar fi putut descuraja; simțul umorului, o îndemânare în a descoperi acea latură profund absurdă a oamenilor și a situațiilor, o veselie tonică pe care să cum să facă să țășnească din monotonia vieții, toate acestea aveau însă o influență binefăcătoare asupra naturii mele voit morocănoase.

Scriind aceste rânduri, mă oblig să cântăresc ce însemna ea pentru mine și simt cum mi se pune un nod în gât când repet că am pierdut-o pe Rachel. Rachel, n-aș putea spune

dacă ne-am iubit sau nu, dar sigur e că am râs mult împreună, și asta oare nu înseamnă ceva?

De altfel, tot râzând și fără nici o urmă de răutate a expus și premisele de la care trebuia să plecăm amândoi pentru a ajunge împreună, pe căi diferite, la aceeași concluzie, desătirea noastră.

Venea câteodată ca o vijelie, își lăsa mașina la mecanic pentru o reparație sau o gresare și în acest răstimp urcam împreună în apartamentul meu, nu fără ca ea să profereze câte o glumă obscenă tradițională prin care se prefăcea că asemuieste soarta mașinii cu cea a șoferiței. În ziua aceea, în timp ce se îmbrăca, a spus în treacăt că făceam dragoste „ca un canar“. Am crezut la început că se referea la pricoperea, la ingeniozitatea mea. M-a lămurit însă. Nu era vorba decât de graba mea, comparabilă, după cum spunea, cu tamponul expeditiv pe care păsările mici și-l administreză în chip de datorie conjugală. Apoi evocă, visătoare, amintirea unuia dintre foștii ei amanți, fără îndoială cel mai bun din căță avu-se, și promisese că aveau să înceapă să facă dragoste chiar în clipa în care se culcau și că n-o să sfărșească decât când se crapă de ziua. Se ținuse de cuvânt și o muncise până când apăruseră primii zori. „E-adevărat, adaugă ea cu sinceritate, că ne culcaserăm târziu, iar noptile în anotimpul ăla erau scurte.“

Povestea asta mi-a amintit de cea a căpriței domnului Seguin care, ca s-o imite pe bătrâna Renaude, consideră drept o datorie de onoare să se bată cu lupul toată noaptea și să nu se lase doborâtă decât la prima rază de soare.

— Ar fi bine, într-adevăr, încheie Rachel, să crezi c-o să te devor imediat ce-o să te oprești.

Și îndată mi se păru că avea cu adevărat un aer de lup, cu sprâncenele ei negre, cu nările în vânt și cu gura mare, lacomă. Am râs din nou. Pentru ultima oară. Căci știam că mintea ei

de contabil ambulant îmi calculase insuficiență și reperase un alt culcuș în care să se acueze.

Ca un canar... Acest cuvânt fusese rostit cu șase luni în urmă și în tot acest răstimp mă cutreierase îndelung, adânc. Știam de multă vreme că una dintre formele cele mai frecvente de *fiasco* sexual era această *ejaculatio precox*, adică actul sexual insuficient reținut, amânat. Acuzația adusă de Rachel merge departe, căci scopul ei e de a mă situa în pragul nepuținței, ba chiar mai mult, traduce marea neînțelegere a cuplului uman, imensa frustrare a femeilor, fără încetare fecundate, niciodată satisfăcute.

* – Nu-ți pasă de plăcerea mea nici cât negru sub unghie! Sunt obligat să-i dau dreptate. Când o acopeream pe Rachel cu tot trupul meu ca să o iau în stăpânire, ceea ce se putea petrece în spatele pleoapelor ei închise, în căpsorul ei de pastor iudeu era chiar ultima dintre preocupările mele. Își potolești foamea de carne proaspătă și pe urmă te întorci la tinicheria ta.

Era adevărat. Și la fel de adevărat era și faptul că omul care își mănâncă pâinea nu-și face griji pentru satisfacția pe care o are sau n-o are pâinea de a fi mâncată. Mă înfuleci ca pe-un biftec.

E posibil, dacă se adoptă fără rezerve acest „cod al virilității“ care este opera femeilor și arma slăbiciunii lor. Dar, în primul rând, asimilarea dragostei cu actul alimentar nu are nimic umilitor, căci tot la o astfel de asimilare recurg și multe religii, și în primul rând cea creștină, prin cumelecătură. Acestei idei de virilitate – noțiune în exclusivitate feminină – ar trebui să i se facă însă autopsia. Deci, virilitatea se măsoară prin raportare la *putința sexuală*, iar putința sexuală constă în a prelungi cât mai mult posibil actul sexual. E o problemă de abnegație. Acest termen de putință trebuie deci înțeles în sensul său aristotelian, de *contrariu al actului*. Putința sexuală înseamnă tocmai inversul și e un fel de negare a actului

Pelsenaire venise de curând la colegiu, dar forța fizică și simplitatea personalității lui îl plasaseră de la bun început pe un loc privilegiat în ierarhia clasei. O bună parte din prestigiul său se datora unei centuri de piele de o lățime extraordinară – am aflat mai târziu că fusese făcută din apărătoarea de burtă a unui cal – pe care o purta peste șorțul negru și a cărei cataramă de otel avea nici mai mult, nici mai puțin decât trei dinți. Avea un cap pătrat, cu părul țepos, blond, o figură expresivă cu trăsături regulate, ochi deschiși la culoare, privirea foarte directă, iar atunci când trecea printre grupuri, cu degetele mari băgăte pe sub centură, î se auzea tropăitul admirabil al bocancilor cu cuie care puteau, la ocaziile mari, să smulgă jerbe de scântei pavajului de granit din curte. Era o ființă pură și lipsită de răutate, dar și de apărare în fața răului și, la fel ca primitivii din Pacific care mor chiar după primul contact cu germanii pe care îi poartă, fără să li se întâmple nimic, albi, Pelsenaire se molipsi dintr-o dată de răutate, de cruzime și de ură în ziua în care i-am dezvăluit complexitatea inimii mele.

Moda „tatuajelor“ se răspândise brusc în colegiu. Unul dintre externi făcea comerț cu tuș și cu penițe ascuțite cu care se puteau trasa semne pe piele fără a o zgâria. Petreceam ore întregi „tatuându-ne“ astfel litere, cuvinte și desene în palmă, pe încheieturile mâinilor sau pe genunchi, și întotdeauna aceste semne erau stupizienii și simboluri vagi ale căror modele le luau din *graffiti*-urile de pe ziduri și din closete.

Desigur, Pelsenaire nu era insensibil la farmecul noii noastre ocupații, dar, evident, îi lipseau imaginația și dexteritatea necesare pentru o decorație la înălțimea demnității lui. Astfel că se arăta îndată foarte interesat în ziua în care am scos la iveală, ca din greșeală, o foaie de hârtie pe care desenasem cât putusem de bine o inimă străpunsă de o săgeată – din rană curgeau picături de sânge – și înconjurată de aceste cuvinte: *Al tău pe viață*. Am sfârșit prin a-l fermeca întru totul

pretinzând că am copiat acea minunăție de pe pieptul unui subofițer, prieten de-al meu, din Legiunea străină. Apoi i-am propus să-l tatuez, în cazul în care voia să poarte acele prestigioase însemne pe partea dinăuntru a coapsei stângi, un loc discret, dar care putea fi descoperit în orice clipă.

Operația nu ceru nici mai mult, nici mai puțin decât o seară întreagă de studiu. Stăteam pe jos, sub banca lui Pelsenaire și munceam cu o grijă plină de zel, ajutat de complicitatea vecinilor care ne fereau cu trupurile, cu cărțile și cu ghiozdanele lor de indiscreția supraveghetorului. Munca mea era îngreunată de faptul că, strivită de pupitru, coapsa era ieșită în relief, iar suprafața ei devenise convexă.

Pelsenaire se arăta foarte satisfăcut de rezultat, totuși oarecum surprins, căci formula ce înconjura inima străpunsă și sângerândă devenise *ATpe viață*. Fără să clipesc, i-am spus că legionarii foloseau aceste inițiale drept prescurtări, fie pentru Al tău, fie pentru a-și manifesta revolta împotriva lui Dumnezeu (Ateu* pe viață), fie într-un mod echivoc pentru a desemna și prima, și a doua variantă, în același timp. Pelsenaire care, era limpede, nu înțelesese nimic din explicațiile mele încurate, păru să fie mulțumit pentru moment.

A doua zi însă, în timpul recreației de la ora șase, mă luă deosebită cu o figură care nu prevestea nimic bun. Cineva probabil că îi deschisese ochii între timp, căci din capul locului sări la mine cu reproșuri privind enigmaticele inițiale.

– A T, îmi zice el, sunt inițialele tale. *Abel Tiffauges pe viață*. Sterge imediat tâmpenia asta!

Eram demascat și, jucând totul pe o singură carte, am făcut gestul la care visam cu înfrigurare de săptămâni întregi. M-am apropiat de el, mi-am pus mâinile pe faimoasa centură la nivelul soldurilor și, apropiindu-mă din ce în ce mai mult cu o încetineală plină de uimire, le-am dat drumul să alunecă

* Athée (fr.) – ateu (n.tr.)